

Ministerie van Justitie en Veiligheid
t.a.v. de Minister voor Rechtsbescherming
via internetconsultatie.nl

Postbus 7984
1008 AD Amsterdam
Antonio Vivaldistraat 2-8
1083 HP Amsterdam
T 020 301 03 01
nba@nba.nl
www.nba.nl

Datum	Onderwerp	Referentie	Bijlage	Doorkiesnummer
14 juli 2020	Reactie NBA consultatie <i>Verzamelwet gegevensbescherming</i>	UAVG/JTD/KV	-	020-3010 347

Geachte heer Dekker,

Graag geven wij onze reactie op het wetsvoorstel *Wijziging van de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming (UAVG) en enkele andere wetten in verband met het stroomlijnen en actualiseren van het gegevensbeschermingsrecht (Verzamelwet gegevensbescherming)*. Het is goed dat met dit wetsvoorstel een einde kan komen aan het eerder ingestelde gedogen van accountants die in het kader van de door de overheid vereiste accountantswerkzaamheden kennisnemen van onder andere bijzondere categorieën van persoonsgegevens en Burgerservicenummers (BSN) zonder dat dit bij wet formeel geregeld is. Wij hebben daar eerder ook op gewezen in onze reactie van 20 januari 2017 op de Consultatie UAVG.

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

Dat neemt niet weg dat wij denken dat het wetsvoorstel op punten moet worden aangepast om werkbaar te zijn in de praktijk. Ook zijn mogelijke aanvullende acties nodig om op termijn, met dan de duidelijkheid van deze wet, oplossingen te gaan bieden voor toch nog huidige en nieuwe knelpunten in die accountantspraktijk. Belangrijk daarbij is duidelijkheid over de maatschappelijk gewenste rol van de accountant en welke waarborgen door betrokkenen verder georganiseerd zijn en zullen worden. In dit kader willen wij het volgende onder uw aandacht brengen:

Reikwijdte uitzondering voor verplichte accountantsopdrachten (art. 23a.1 UAVG)

In het wetsvoorstel wordt gesproken over bij wettelijk voorschrift (zie de nadere ruimere duiding in de MvT; 'wettelijke controle' is een specifiek Wta begrip) voorgeschreven accountantscontroles. De praktijk is dat de wetgever, ministeries en decentrale overheden niet alleen controle-opdrachten voorschrijven in regelgeving maar ook veelvuldig andere opdrachten aan accountants voorschrijven zoals beoordelings-, assurance en samenstel-opdrachten en opdrachten tot het uitvoeren van overeengekomen specifieke werkzaamheden (zie de NV COS). Deze opdrachten worden door betrokkenen, onder andere opdrachtgevers en gebruikers, noodzakelijk gevonden en passen in de maatschappelijk rol van de accountant om aan relevante informatie betrouwbaarheid toe te voegen (zie ook art. 6.1.c/e AVG), waarbij de accountant werkt met geheimhouding (art. 16 en 18 VGBA). Bij al deze soorten opdrachten komt het voor dat het nodig is om kennis te nemen van bijzondere categorieën van persoonsgegevens om de accountantswerkzaamheden uit te voeren en de opdracht af te ronden met een verklaring of rapport voor de gebruiker. Deze noodzakelijke uitzondering moet dus geregeld worden, zodat de accountant zijn werk kan doen.

Wij adviseren u dan ook om in het wetsvoorstel te spreken van *bij of krachtens wet of bij wettelijk voorschrift* voorgeschreven accountantsopdrachten of accountantswerkzaamheden.

Het voorstel heeft betrekking op bijzondere persoonsgegevens, maar regelt niets voor strafrechtelijke gegevens. Toch zijn er regelingen waarbij een strafrechtelijk verleden een randvoorwaarde is voor het als dan niet toekennen van een subsidie of andere bijdrage van de overheid. Het kan dan ook nodig zijn dat accountants in het kader van hun onderzoek kennisnemen van strafrechtelijke gegevens om de rechtmatigheid van bepaalde toekenning, bekostiging of claims te kunnen beoordelen (bijv. instelling belast met toepassing van het strafrecht, in de forensische psychiatrie en jeugdzorg).

Wij adviseren u dan ook om in het wetsvoorstel een grondslag te creëren voor het kennisnemen van strafrechtelijke gegevens en dit ook op andere plekken in de regelgeving consistent te verwerken.

Deze punten zouden op basis van *'dat wat moet ook kan'* leiden tot de volgende aanpassingen van het voorstel voor artikel 23a UAVG:

“Artikel 23a Uitzondering voor verplichte accountantsopdrachten-~~controles~~

1. Gelet op artikel 9, tweede lid, onderdeel g, **en artikel 10** van de verordening, is het verbod om bijzondere categorieën van persoonsgegevens **of persoonsgegevens van strafrechtelijke aard** te verwerken niet van toepassing indien de verwerking noodzakelijk is voor een door een accountant **zoals bedoeld in artikel 1 van de Wet op het accountantsberoep** te verrichten bij **of krachtens** wettelijk voorschrift voorgeschreven ~~controle-~~**opdrachten**.”

Deze opdrachten zullen nader gedefinieerd moeten worden (zie ook NV COS en het Stramien voor Assurance-opdrachten), mede omdat het onduidelijk is of onder bij of krachtens wet voorgeschreven opdrachten ook opdrachten vallen die voorgeschreven zijn door de Europese commissie, andere overheden van lidstaten in de Europese economische ruimte en/of daarbuiten.

Wij denken dat het nodig is om deze helderheid wel te scheppen, waarbij wij erop aandringen om het wetsvoorstel wel op deze partijen van toepassing te verklaren.

Accountants voeren naast bij of krachtens wet voorgeschreven opdrachten ook veel andere (vrijwillige) opdrachten uit ten behoeve van maatschappelijke partijen. Het kan hierbij onder andere gaan om opdrachten van (buitenlandse) eigenaren, toezichthouders en/of besturen van rechtspersonen, externe toezichthouders (via beleidsregels), financiers en zorgverzekeraars etc.. Maar ook om opdrachten, onder andere op basis van accountantsprotocollen of contracten, van onder anderen overheden die nu (nog) geen formele grondslag hebben in de regelgeving. Ook kunnen het opdrachten zijn in het kader van overeenkomsten, statuten, administratieve dienstverlening of specifieke persoonsgerichte en fraudeonderzoeken. Ook voor deze opdrachten kan het nodig zijn dat accountants kennis moeten nemen van onder andere bijzondere categorieën van persoonsgegevens. In deze situaties is het ook vaak niet mogelijk om op basis van toestemming van deze gegevens kennis te nemen. Wij bespreken deze diversiteit aan andere accountantsopdrachten graag nog nader met u vanuit het perspectief van het maatschappelijk belang, relevantie en doelstelling voor betrokkenen? Dit ook gezien het verdere proces van dit wetsontwerp.

In het voorgestelde artikel 23a eerste lid wordt volgens de toelichting een grondslag gecreëerd voor het kennisnemen van bijzondere categorieën van persoonsgegevens bij het uitvoeren van wettelijke voorgeschreven kwaliteitsbeoordelingen (OKB's). Er worden daarnaast heel veel vrijwillige OKB's uitgevoerd op grond van kwaliteitssystemen en dossiers bij accountantseenheden, mede in verband met mogelijke reviews van externe toezichthouders. Zowel het Bta als de door de beroepsorganisatie voorgeschreven NVKS vereisen van accountantseenheden dat zij een beleid voeren om bij risicovolle opdrachten OKB's uit te voeren.

Wij vragen u om het ook voor op grond van het risicobeleid van een accountantseenheid uitgevoerde OKB's mogelijk te maken dat de OKB-ers die deze werkzaamheden uitvoeren kennisnemen van de bijzondere categorieën van persoonsgegevens in het dossier. Overeenkomstig zou dit ook mogelijk moeten zijn voor externe toezichthouders.

Mogelijkheden en waarborgen van gepseudonimiseerde gegevens (art. 23a.2 UAVG)

In het tweede lid van artikel 23a wordt geregeld dat de accountant kennis zou moeten nemen van medische gegevens die zijn gepseudonimiseerd. Als NBA denken wij dat een toereikend accountantsonderzoek op basis van gepseudonimiseerde gegevens mogelijk is. Wij denken dat daarbij wel invulling gegeven moet worden aan de volgende randvoorwaarden:

- a) Toezichthouders zoals de AFM accepteren dat een opdracht uitgevoerd wordt op basis van gepseudonimiseerde gegevens;
- b) Er zijn waarborgen binnen de organisatie van de opdrachtgever met betrekking tot de pseudonimisering en inzage in (fysieke) dossiers die de accountant garanties geven dat de verkregen gegevens betrouwbaar zijn. Omdat een deel van de werkzaamheden betrekking heeft op misbruik is het de vraag of de organisatie dit proces in eigen beheer kan doen of dat een externe partij dit zou moeten doen;
- c) Het moet helder zijn wat de accountant moet doen als de organisatie geen gepseudonimiseerde gegevens oplevert;
- d) De accountant moet een vrijwaring krijgen voor de situatie dat hij (bewust/onbewust) misleid wordt op basis van niet volledige en/of onjuist gepseudonimiseerde gegevens (effect NOCLAR).

Overigens is het voor ons wel de vraag of alle betrokken organisaties die gegevens moeten pseudonimiseren daartoe in staat zullen zijn. En wij kunnen ook niet inschatten wat de kosten hiervan zullen zijn voor de betrokken organisaties.

Overigens vragen wij ons af op het termijn niet beter en de norm zou moeten zijn als organisaties die onder andere bijzondere categorieën van persoonsgegevens verwerken dit in principe vastleggen in gepseudonimiseerde administraties, waarbij die informatie altijd met de accountant gedeeld zou kunnen worden en alleen de functionarissen die echt toegang dienen te hebben tot de niet gepseudonimiseerde gegevens dit ook hebben.

Aanvullende stappen gebruik Burgerservicenummers (art. 46 UAVG, art. 1.d.2 Wabb)

In de praktijk wordt door accountants en belastingadviseurs regelmatig gebruik gemaakt van het BSN (bijv. OBO-onderzoek t.b.v. Onderwijsinspectie, aangiften, aanslagen, aanleveren van informatie). Mede gezien de beoogde verduidelijking van het wetsontwerp op dit punt, dient in verschillende sectoren nader geanalyseerd te worden of dit specifieke gebruik van het BSN altijd nodig is, of dan ook de noodzakelijke specifieke wettelijke grondslag aanwezig is voor het gebruik van het BSN of dat het op een andere manier georganiseerd kan worden zonder gebruik van het BSN.

Waarborgen en overige punten

In de toelichting staat dat de accountantseenheid passende technische en organisatorische maatregelen moeten treffen, waaronder dataminimalisatie, om te waarborgen dat de verwerking in overeenstemming is met de AVG. Verder staat er dat de NBA ze hierbij ondersteunt. De NBA is gaarne bereid om richtlijnen te geven voor maar het kan niet van de NBA verwacht worden dat zij accountantseenheden helpt bij het inrichten van hun organisatie. We vragen u om de toelichting hierop aan te passen.

In de praktijk van de publieke sector voeren rekenkamers soms overeenkomstige werkzaamheden uit, inclusief het kennis nemen van bepaalde persoonsgegevens, als de in dit wetsontwerp bedoelde accountants en toezichthouders. Onduidelijk is of het wetsontwerp en/of de AVG hiervoor ook een oplossing kan bieden.

De manier waarop voorgestelde artikel 57 Wab nu is geformuleerd lijkt het mogelijk te maken dat de NBA-regels stelt die het mogelijk maken dat accountants bij de opdrachttuitvoering kennisnemen van bijzondere categorieën van persoonsgegevens. Wij vragen ons af of dit is beoogd?

Wij adviseren u om duidelijk te maken in de toelichting dat dit is beoogd of het betreffende artikel te formuleren op een wijze dat duidelijk is dat dit niet beoogd is.

In de toelichting op artikel 63aa Wta staat dat dit artikel ook regelt dat accountantsorganisaties interne kwaliteitsbeoordelingen kunnen laten uitvoeren. Inhoudelijk zijn wij het eens met de mogelijkheid dat interne kwaliteitsbeoordelaars van bijzondere categorieën van persoonsgegevens kennis moet kunnen nemen. Wij denken echter niet dat dat geregeld moet worden in een artikel dat in een hoofdstuk staat dat gaat over Toezicht en handhaving en dat de werkwijze van de AFM reguleert.

Wij vragen u om in afdeling 3.1 van de Wta te regelen dat kwaliteitstoetsers en andere functionarissen die zich bezighouden met de kwaliteitsborging in een accountantsorganisatie toegang hebben tot de bijzondere categorieën van persoonsgegevens in het dossier van een extern accountant.

Wij willen de volgende taalkundige zaken onder uw aandacht brengen:

- a) In de regeling wordt registeraccountant met een kleine letter geschreven. Op grond van artikel 1 van de Wet op het accountantsberoep menen wij dat dit met een hoofdletter moet zijn;
- b) In de toelichting op het artikel in de Wab wordt gesteld dat medewerkers van de NBA soms kennis moeten nemen van bijzondere categorieën van persoonsgegevens. In de praktijk zijn dit niet alleen medewerkers van de NBA maar ook derden die de NBA hiervoor inzet, wij vragen u dit aan te passen;
- c) Wij adviseren om te spreken van interne kwaliteitsbeoordeling in plaats van internal quality reviews.

Zoals eerder ook aangegeven bespreken wij vanuit het maatschappelijk belang graag nog een aantal (vrijwillige) praktijksituaties, zijn wij graag bereid tot geven van nadere toelichting en/of aanvullende voorbeelden van praktijksituaties. Voor eventuele vragen naar aanleiding van het bovenstaande kunt u contact opnemen met Jan Thijs Drupsteen (j.th.drupsteen@nba.nl) en Koos Vos (k.vos@nba.nl).

Hoogachtend,
Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants

B.J.G. Wammes
Directeur